

Anotace

Disertační práce „Obraz svobody ve světle dobových pramenů české společnosti nearistokratického původu na pozadí revolučního roku 1848“

První polovina 19. století je z politického a sociálního hlediska obdobím velmi bouřlivým, jehož vyvrcholení nabylo podobu významného revolučního hnutí roku 1848. Počátek 19. století, byť postaven na pilířích osvícenské politiky a ideálech Velké francouzské revoluce, byl zasažen dlouhotrvajícími vyčerpávajícími napoleonskými válkami, které posléze vystřídal konzervativně orientovaný vládní systém císaře Františka I. a jeho kancléře knížete Metternicha. Tyto skutečnosti hluboce ovlivnily myšlení lidí nearistokratického původu. Současně ale takto poznamenaná společnost si s sebou nesla obraz svého osvíceného „selského císaře“ a hesla francouzských jakobínů. V neposlední řadě se pak pozvolna seznamovala se silícími liberálními myšlenkami. Tím vším si dodávala sílu a odvahu k boji za spravedlivější společenský řád a své větší uznání. Především idea svobody podporovala vznik podhoubí, ze kterého během tohoto půlstoletí vyrůstá společnost na zcela nových základech politických, sociálních a hospodářských. Bouřlivý rok 1848 přinesl zásadní změny a nové ideové impulzy do celé společnosti. Myšlenka svobody se tehdy skloňovala ve všech pádech, stala se součástí nejen každodenních diskuzí, komentářů, polemik a úvah, ale také i všedních přání a tužeb.

Společnost nešlechtického původu byla uskupením sociálně rozmanitým, formací skládající se z mnoha společenských vrstev, které se vykazovaly jistými znaky své příslušnosti, ať už se jednalo o některé sociální výsady nebo o povinnosti vůči privilegovaným. Členové takto stratifikovaného společenství pak přirozeně vnímali koncept svobody z různého pohledu a pozice. Z tohoto důvodu je opodstatněné sledovat pohledem vybraných zástupců evangelického a katolického duchovenstva, rolnictva, petentů a školního pomocníka dobové zobrazení pojmu svoboda, a to prostřednictvím známých nebo i zcela neznámých historických pramenů a zdůvodnit jej. Hlavní pramennou základnou pro tuto práci jsou kázání, deníkové záznamy, pamětní zápisy a petice.